

6. TEMİZ SU VE SANİTASYON

28 Mart 2022:

Doğu Akdeniz Üniversitesi Kentsel Araştırma ve Geliştirme Merkezi (DAÜ KENT-AG) ile Kıbrıs Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (KTMMOB) tarafından, 22 Mart Dünya Su Günü dolayısıyla “Yeraltı Suyunu Görünür Yapmak” başlıklı ortak panel düzenlendi. 22 Mart 2022 Salı günü, saat 17:00’de, KTMMOB Toplantı Salonu’nda gerçekleştirilen panelin moderatörlüğünü DAÜ KENT-AG Başkan Yardımcısı Yrd. Doç. Dr. Pınar Uluçay yaptı.

Panelin açılış konuşmacısı DAÜ KENT-AG Başkanı Prof. Dr. Şebnem Hoşkara, 22 Mart Dünya Su Günü’nün, temiz ve güvenli suya erişememe konusuna dikkat çekmek ve küresel su kriziyle mücadele etmek için harekete geçilmesi gerekliliğini vurgulamayı amaçladığını ifade ederek, suyun tüm canlıların ve ekosistemin varlığı için vazgeçilmez olduğunu vurguladı. Yerkürenin dörtte üçünün sularla kaplı olmasına rağmen, Birleşmiş Milletler verilerine göre kullanılabilir su miktarının yüzde 2.5, içilebilir su miktarının ise yüzde 1’den daha az olduğunu ifade eden Prof. Dr. Hoşkara, “Günümüzde 2.2 milyar insan güvenli suya erişememektedir. Suyun, nitelik ya da nicelik olarak yetersizliği, sanitasyon ve hijyen sorunlarını da beraberinde getirmekte, bu da kentlerimizde ve tüm yerleşimlerimizde pek çok sağlık sorununa sebep olmaktadır” diye konuştu.

Birleşmiş Milletler tarafından 2015 yılında ortaya konulan Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'ndan birinin de temiz su ve sanitasyon başlığı olduğunu belirten Prof. Dr. Hoşkara, “2030 yılına kadar herkesin güvenli ve erişilebilir içme suyuna kavuşmasını sağlamak, altyapı yatırımı yapmak, sıhhi tesisleri inşa etmek ve her düzeyde hijyeni teşvik etmek zorundayız” dedi. Kuzey Kıbrıs'ta da su konusunun farklı bileşenleriyle, farklı bakış açılarından bilimsel ve uygulama düzeyinde ele alınması gerekliliğine inandıklarına işaret eden Prof. Dr. Hoşkara, panelde sunulacak çalışmaların kalıcı olması adına, panel sonrasında Kuzey Kıbrıs'a yönelik su konusuyla ilgili bir sonuç bildirgesi hazırlamayı ve ardından da sunulacak çalışmalarını bir kitap haline getirmeyi planladıklarını ifade etti.

Panelin açılış konuşmacısı KTMMOB Başkanı Tunç Adanır da, Kuzey Kıbrıs'ın uzun yıllardır su problemiyle uğraşmakta olduğuna dikkat çekerek, “Gerek yüzeysel sular, gerekse de yeraltı suları konusunda fakirleşmiş bir ülkede yaşamaktayız. Yıllık yağışların beslediği kuyulardan sularımızı çekip; evsel, tarımsal ve endüstriyel kullanımla kirleterek, tekrardan

kuyulara giden yüzeysel suların karışma oranlarından dolayı kirlilik yaşanmaktadır” diye konuştu. Yeraltı suyunun yasal gerekliliklerinin uygulanması ve sürdürülebilir şekilde yönetilmesi için çevresel veya kullanıma yönelik hedeflerin gerçekleştirilmesinde gerekli olan koşulların net bir şekilde ortaya konması gerekliliğinin altını çizen Adanır, “Yeraltı suyunun oluşumuna katkı sağlayan tüm bileşenler, doğal veya kirlilik yaratacak süreçler belirlenmeden atılacak adımların herhangi bir başarıya ulaşması oldukça güçtür” dedi.

Sürdürülebilir bir yeraltı su yönetiminin oluşması için akılcı ve bütünleşik uygulamalar kullanmak gerektiğine işaret eden Adanır, “Bununla ilgili siyasi kararların yanında; kısa, orta ve uzun vadeli devlet politikası olacak programlar geliştirilmesi gerekmektedir. Bunların da her değişen hükümetle değişen bir karar halini almaması ve uzun vadeli planlar haline dönüşmesi önem arz etmektedir. Bundan dolayı ülkemizde küçük çapta olan koruma amaçlı planlama olmasına rağmen, uzun vadeli olarak yeraltı sularımızın kirlenmesinin önüne geçmemiz gerekmektedir. Ülkemizde su bizim için çok değerli ve çok önemli bir problemdir. Bunu da bu planlamalarla çözebileceğimizi düşünüyorum” diye konuştu.

Açılış konuşmalarının ardından, saat 17:15’te, Şehir Plancıları Odası’ndan Elda İstillozlu ve Feriha Birinci tarafından “Su Duyarlı Kent Planlaması” başlıklı sunum gerçekleştirildi. 17:30’da, Elektrik Mühendisleri Odası’ndan Savaş Bağkur, “KKTC’de Su Kaynaklarının Sürdürülebilirliği ve Akıllı Su Tasarruf Sistemlerinin Kullanımı”, Ziraat Mühendisleri Odası’ndan Erkut Uluçam ise “Narenciyede Tarımsal Otomasyon Projesi” başlıklı sunumlarını yaptı. Saat 18:00’de Uluslararası Final Üniversitesi Çevre Araştırmaları Merkezi’nden Prof. Dr. Şerife Gündüz ile Kıbrıs Sulak Alan Topluluğu’ndan Dr. Asuman Korukoğlu’nun “İklim Güvenliği ve Sulak Alanlar” başlıklı sunumu gerçekleştirildi. 18:30’da Yerbilim Mühendisleri Odası’ndan Dr. Mehmet Necdet “Sürdürülebilir Yeraltısuyu Yönetimi”, İnşaat Mühendisleri Odası’ndan Yrd. Doç. Dr. Hasan Zaifoğlu ise “İklim Krizi ve Taşkın Risk Yönetimi” başlıklı sunumlarını gerçekleştirdi. Son olarak saat 19:00’da, DAÜ KENT-AG Yönetim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Umut Türker’in “Sınıraşan Yeraltısuyu Akiferlerinin Analiz ve Yönetimi” başlıklı sunumunun ardından gerçekleştirilen kapanış töreni ile panel sona erdi.

10 Kasım 2021:

Doğu Akdeniz Üniversitesi (DAÜ) İdari ve Teknik İşlerden Sorumlu Rektör Yardımcılığına bağlı Çevre İşleri Müdürlüğü, Su İşleri Birimi, üniversitenin su arıtma tesislerinin kapasitesini arttırma çalışmalarını sürdürmektedir. Halihazırda 26 adet ünitesi bulunan tesislerde günde 2,600 metreküp temiz su kapasitesi, 200 metreküp de çamur ünitesi bulunmaktadır.

Ünitelerin her biri günde dört kez arıtım yapmakta kapasitesine sahiptir. Arıtım faaliyetleri, 100 metreküplük özel ünitelerde mikrobiyolojik açıdan suyu temizleyen sıvı klor ve çamurla suyu ayırıştırıcı toz sülfat kullanılarak gerçekleştirilmektedir.

Üniteler, atık suyu atık bölümüne aktarmakta, DAÜ ile Gazimağusa Belediyesi arasındaki anlaşma kapsamında DAÜ'nün atıkları Belediye tarafından gösterilen yere teslim etmesinin ardından, Belediye tarafından alınmakta ve gübre gibi doğaya ve sanayiye yeniden kazandırılmak için kullanılmaktadır.

DAÜ su arıtma tesislerinde atık sudan temiz suya çevrilen su, sulama ve kullanım suyu olarak kullanılmak üzere depolanmaktadır.

DAÜ su arıtma tesislerinde, öğrencilere ve çalışanlara verilen hizmetin aksamaması amacıyla jeneratör tesisi bulunmaktadır. Bu tesis sayesinde, elektrik kesintisi yaşanması halinde bile DAÜ kampüsünde 7 gün 24 saat boyunca kullanım suyu sıkıntısı yaşanmamaktadır.

Bu yıl yeni eklenen 100 metreküplük ünite ile toplam kapasite arttırılmış, yeni ünitelerin de inşası başlamıştır.

